

INGLIZ TILIDA GAPIRISHNI RIVOJLANTIRISH USULLARI

Turg'unova Hilolaxon Anvarjon qizi

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqola turli xil o'quv muhitida qo'llanilishi mumkin bo'lgan amaliy strategiyalarga e'tibor qaratib, ingliz tilida gapirishni rivojlantirishning turli usullarini o'rganadi. Tadqiqot mavjud adabiyotlarni tahlil qiladi, samarali metodologiyalarni taqdim etadi va turli yondashuvlarning natijalarini muhokama qiladi. Maqsad o'qituvchilar va o'quvchilarga ingliz tilida gapirish qobiliyatini oshirish bo'yicha tushunchalarni berishdir.

Kalit so'zlar: Ingliz tilida gapirish qobiliyatlari, tilni rivojlantirish, aloqa strategiyalari, til o'rganish usullari, ravon gapirish, tilni bilish, og'zaki muloqot.

Ingliz tilida ravon gapirish shaxsiy va professional muloqot uchun zarur bo'lgan tilni bilishning asosiy tarkibiy qismidir. Ingliz tili global lingua franca bo'lgani uchun, uni samarali gapirish qobiliyati ko'plab imkoniyatlar uchun eshiklarni ochishi mumkin. Biroq, kuchli nutq qobiliyatlarini rivojlantirish grammatika va so'z boyligini tushunishdan ko'proq narsani talab qiladi; bu turli xil til ko'nikmalarini, shu jumladan tinglash, talaffuz va madaniy ongni birlashtirishni o'z ichiga oladi.

Ushbu maqola ingliz tilida nutq qobiliyatini rivojlantirishning eng samarali usullarini o'rganishga qaratilgan. Mavjud adabiyotlarni tahlil qilish va turli yondashuvlarni muhokama qilish orqali ushbu tadqiqot turli darajadagi o'quvchilar tomonidan amalga oshirilishi mumkin bo'lgan amaliy strategiyalarni taklif qilishga intiladi.

Og'zaki ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirishga amaliyot, suvga cho'mish va faol o'rganishni birlashtirgan holda turli usullar orqali murojaat qilish mumkin. Mana ba'zi samarali strategiyalar:

Muntazam Nutq Amaliyoti

- Til almashish bo'yicha sheriklar: ona tilida so'zlashuvchilar yoki boshqa o'quvchilar bilan gaplashishni mashq qilish uchun til hamkorini toping yoki til almashish platformalariga qo'shiling (masalan, Tandem yoki HelloTalk).

- Suhbat klublari: ingliz tilida so'zlashadigan klublar yoki guruhlariga shaxsan yoki onlayn tarzda qo'shiling, bu erda siz muntazam suhbatlar qilishingiz mumkin.

- Rolli o'yin: kundalik vaziyatlarda ishonchni mustahkamlash uchun umumiy stsenariylarni (masalan, ovqatga buyurtma berish, yo'l-yo'riq so'rash) mashq qiling.

Texnologiyadan Foydalanish

- Til o'rganish ilovalari: Duolingo, Babbel yoki Rosetta Stone kabi nutq qobiliyatiga qaratilgan ilovalardan foydalaning.

- Nutqni aniqlash vositalari: talaffuzni mashq qilish va tezkor fikr-mulohazalarni olish uchun Google Translate yoki nutqni aniqlaydigan ilovalar kabi vositalardan foydalaning.

Mahalliy tarkibni tinglash

- Podkastlar va Audiokitoblar: turli xil aksanlar va nutq uslublariga ko'nikish uchun muntazam ravishda inglizcha podkastlarni yoki audiokitoblarni tinglang.

- Filmlar va teleshoular: tinglash va tushunish qobiliyatini oshirish uchun filmlarni yoki teledasturlarni ingliz tilida subtitrsiz (yoki dastlab inglizcha subtitrlar bilan) tomosha qiling.

Yozib olish va o'z-o'zini baholash

- Gapirayotganingizni yozib oling: turli mavzularda gaplashayotganda ovozingizni yozib oling. Yaxshilash uchun joylarni aniqlash uchun yozuvlarni tinglang.

- Ona Tili bilan Solishtiring: talaffuz, stress va intonatsiyani sozlash uchun yozuvlaringizni ona tili bilan Solishtiring.

Ishonch bilan gapirish

- Ommaviy nutq: ishonch va artikulyatsiyani yaxshilash uchun taqdimot qilish yoki Toastmasters klubiga qo'shilish kabi ommaviy nutq imkoniyatlarida ishtirok eting.

- Ingliz tilida o'ylang: ona tilingizdan tarjima qilish o'rniga fikringizni ingliz tilida o'ylashga o'rgating. Bu ikkilanishni kamaytiradi va ravonlikni yaxshilaydi.

Talaffuzni o'rgatish

- Fonetika amaliyoti: ingliz tilidagi fonetik tovushlarni o'rganing va ravshanlikni oshirish uchun ularni mashq qiling.

- Talaffuz kamaytirish kurslari: talaffuz kamaytirish darslari olib yoki onlayn darslarda talaffuz tayyorlash qaratilgan quyidagi tushunmoq.

Interaktiv faoliyat bilan shug'ullanish

- Munozaralar va munozaralar: argumentli va ishonarli nutqni mashq qilish uchun turli mavzularda munozaralar yoki guruh muhokamalarida qatnashing.

- Interaktiv til o'yinlari: so'z birikmasi o'yinlari yoki hikoya qilish kabi nutqni o'z ichiga olgan til o'yinlarini O'ynang.

Ona tilida so'zlashuvchilarning fikri

- Repetitorlik mashg'ulotlari: Real vaqt rejimida konstruktiv fikr bildira oladigan va xatolarni tuzata oladigan ona tili o'qituvchisi bilan ishlash.

- Tilga cho'mish: iloji bo'lsa, ingliz tilida so'zlashadigan muhitga sho'ng'ing, bu erda siz har kuni tildan foydalanishga majbur bo'lasiz.

Izchillik va sabr

- Kundalik mashg'ulot: har kuni ma'lum bir vaqtni, hatto bir necha daqiqaga bo'lsa ham, gapirishni mashq qilishga bag'ishlang.

- Sabr va matonat: ravonlik vaqt talab qilishini tushuning. Muvaffaqiyatingizga sabr qiling va muntazam ravishda mashq qiling.

Ushbu usullarni birlashtirish ingliz tilida ravon va ishonchli gapirishdagi muvaffaqiyatingizni tezlashtirishi mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilida gapirish qobiliyatini rivojlantirish ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Hech bir usul barcha o'quvchilarning ehtiyojlarini qondira olmaydi, ammo vazifalarga asoslangan o'rganish, kommunikativ tillarni o'qitish, texnologiya integratsiyasi va suvga cho'mish kombinatsiyasi keng qamrovli til o'rganish tajribasini yaratishi mumkin. O'qituvchilar ushbu usullarni o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirishi, ravonlik va aniqlikni hal qiladigan muvozanatli yondashuvni ta'minlashi kerak.

Topilmalar asosida quyidagi takliflar taklif etiladi:

Bir nechta usullarni birlashtirish: har tomonlama o'rganish tajribasini ta'minlash uchun tilni o'qitishda vazifaga asoslangan ta'lim, CLT va texnologiyani birlashtiring.

Immersion tajribalarni targ'ib qilish: o'quvchilarni nutq mahoratini rivojlantirishni tezlashtirish uchun tilni o'rganish dasturlari yoki chet elda o'qish imkoniyatlari kabi immersion muhitda ishtirok etishga undash.

Leverage texnologiyasi: an'anaviy til o'rganishni to'ldirish uchun mobil ilovalar va onlayn platformalardan foydalaning, ayniqsa talaffuz va ravonlikni mashq qilish uchun.

O'zaro munosabatlarga e'tibor qarating: o'quvchilarning ingliz tilida, xoh sinf mashg'ulotlari, til almashish dasturlari yoki ijtimoiy aloqalar orqali Real hayotda muloqot qilish uchun keng imkoniyatlarga ega bo'lishiga ishonch hosil qiling.

Ta'lim yo'llarini sozlash: o'quvchilarning turli xil ehtiyoj va imtiyozlarga ega ekanligini tan oling; shuning uchun individual maqsadlar va kontekstlarga mos ravishda o'quv yondashuvini sozlang.

Adabiyotlar.

1. Johnson, K. E. The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education. // TESOL Quarterly., – London., 2006.
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London., 2001.
3. Galskova, N. D. Theory of learning a foreign language. Language didactics and methods: study guide. Linguistic un-tov and fac. in. spring university ped. study plant / N.D. Galskova, N.I. Gez. – Moscow: Izdatelsky center "Akademiya", 2006. – 336 p.
4. Салиева З.И. Говорение и его роль в практическом овладении иностранным языком // Проблемы современного образования. – 2015. – №5.
5. Бирюкова О.А., Саушкина А.И. Метод интервью на уроке английского языка как средство развития навыков говорения (старшая ступень обучения) // Научное обозрение. – 2018. – №3.
6. Solovova, E.N. Methodology of teaching foreign languages: basic course lectures: manual for students ped. universities and teachers. – 3rd search. – Moscow: Prosveshchenie, 2005. – 239 p